

JHR. DR. M. F. VAN LENNEP, *Het Leven van Mr. Jacob van Lennep*, 2 dln., Amsterdam, P. N. van Kampen & Zoon, 1909.

Ik herhaal: 1909. En over vijf weken schrijven wij al 1911! Mijn bespreking komt laat, zeer laat — waarde lezer, ik neem u de woorden uit den mond, niet waar? Maar, wat wilt ge, een zeventhonderd-tal groot-octavo bladzijden laten zich nu eenmaal niet in een paar uren verorberen, en zelfs niet in een paar dagen, althans niet wanneer die bladzijden voor 't meerendeel zijn geschreven door iemand die — hoe opmerkenswaardig hij overigens zijn moge — voor het auteurschap juist die gaven blijkt te missen, welke den held der voor mij liggende levensbeschrijving in zoo hoogen graad eigen waren, n.l. geest en levendigheid, talent van frisch en aanschouwelijk verhalen, kortom dat alles waardoor zich een schrijver den roem van onderhoudendheid pleegt te verwerven. De vergelijking is onbillijk, ik geef het gaarne toe, maar zij lag al te zeer voor de hand, waar immers wel niemand, die in de hollandsche litteratuur thuis is, Jhr. Dr. M. F. van Lenneps beide soliede deelen dóórwerken kan, zonder telkens weer, en met zeker heimwee, herinnerd te worden aan de lectuur van dat andere, dat aardige oude boek, waarin Jacob van Lennep over zijn grootvader en vader schreef. Men verhaalt van zekeren bekenden hollandschen chirurg, naar Berlijn getogen om zelf een operatie te ondergaan, dat hij, klaarliggende voor de hem zoo welbekende kunstbewerking, zuchtend den wensch te kennen gaf de taak van zijn vermaarden collega te kunnen overnemen. Iets dergelijks, dunkt me, zou in Van Lennep hebben moeten opkomen, had hij het oogenblik kunnen beleven waarop zijn geleerde kleinzoon (die naar den geest waarachtig wel zijn grootvader had kunnen zijn) zich met een gewichtig gezicht aan het werk zette om aan hém te begaan, wat hij

zelf intertijd, met zooveel lust en talent — en met welk een succes dan ook! — aan zijn twee onmiddellijke voorvaders bedreef.

Wie bij een aankondiging de praedicaten langdradig en vervelend op een boek toepast spreekt daarmede ongetwijfeld een uiterst subjectief gevoelen uit. En Jhr. Dr. M. F. v. L. heeft stellig ten deele gelijk, waar hij zich, in zijn inleiding al bij voorbaat verdedigt tegen de door hem verwachte opmerking: „het boek is te lang”, n.l. met de woorden: „Ik stem het volkomen toe. Het is een gewone fout bij biografieën, maar tevens eene die zeer moeilijk te vermijden is, vooral wanneer het een zoo universeel man als J. v. L. geldt. Men bedenke dat men altijd elk wat wils moet geven en met de verschillende smaken en verlangens der lezers rekening dient te houden. Sommigen zullen veel te uitvoerig vinden wat anderen gaarne nog iets meer uitgewerkt hadden gezien; aan sommigen zal hoogst onbeduidend voorkomen wat anderen zeer veel belang inboezemt, en omgekeerd” *).

Ik zeg, de geleerde levensbeschrijver heeft stellig ten deele gelijk, n.l. daar waar hij schijnt te bedoelen, dat men het zoo bezwaarlijk een iegelijk naar den zin maken kan. Maar had hij niet beter gedaan, alvorens zich aan 't werk te begeven, zelf eens te bedenken, dat de meest afdoende manier om dit doel geheel-en-al te missen juist is: er met ijver naar te trachten. Wie er daarentegen in slagen wil het althans „wenigen zu recht” te maken, beproeve slechts zichzelf te bevredigen. Dat een, aan haar belangrijkheid ongeëvenredigde, lengte een veel voorkomende fout van biografieën is, kan men beamen, maar geenszins dat de biograaf dan ook verplicht zou zijn „elk wat wils” te geven en „met de verschillende smaken en verlangens” zijner lezers „rekening te houden”. Wie weet of, bij de tegenwoordige liefhebberij voor het kweken van paddestoelen niet een of andere zwammeneter deze beide deelen doorleest om te weten te komen of ook J. v. L. van morieljes heeft gehouden (het staat er misschien wel in; ik herinner het mij niet) terwijl een ander, ijverig fabri-

*) Waarom „en omgekeerd”? De andere kant is nèt zoo